

VAŽNIJE OBAVIJESTI

Gornji Bogićevci:

Adresa župnog ureda: Slavka Mlineka 102, 55430

Okučani, tel. 055/82-415

Mise nedjeljom i blagdanom – u 8 i u 11 sati

Glavni titular župne crkve – Duhovi

Godišnje klečanje, 23. listopada

Posebna pobožnost: devetnica Gospi Lurdskoj

Dragalić:

Mise nedjeljom i blagdanom – u 11 sati

Glavni titular kapele – Glavosijek sv. Ivana Krstitelja,

29. kolovoza

Posebna pobožnost: devetnica sv. Josipu

Gorice:

Mise nedjeljom i blagdanom – u 9,30 sati

Glavni titular – sv. Vid, 15. lipnja

Poljane:

Titular – sv. Fabijan i Sebastijan

Okučani:

Adresa župnog ureda: M. Stanivukovića 21, tel. 055/82-575

Mise nedjeljom i blagdanom: zimi u 9, ljeti u 11 sati

Glavni titular – sv. Vid, 15. lipnja

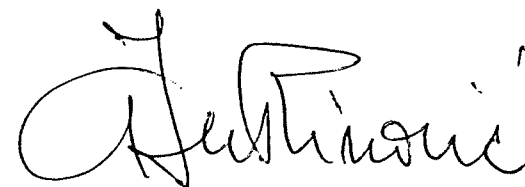
ŽUPA GORNJI BOGIĆEVCI

200. obljetnica postojanja

priredili

Fra Ivica Alilović i

Andrija Lukinović

ZAGREB

1989

Izdaje

Župni ured Gornji Bogićevci

Odgovara

Fra Ivica Alilović, župnik — Gornji Bogićevci, Slavka
Mlineka 102, 55430 OKUČANI, tel. 055/82-415

Lektura, korektura i tehničko uređenje

Dr. o. Kornelije Zvonimir Šojat

Omot

Leo Rostohar

Tisak

RO »Zagrebačka tiskara«, Zagreb,
Preradovićeveva 21—23

PREDGOVOR

Otac Ivica Alilović, franjevac i župnik Gornjih Bogićevaca, i Andrija Lukinović, svećenik, arhivist i domaći sin, napisali su prvu povijest ove župe s velikom ljubavlju i sa stručnim znanjem. Razotkrila nam se povijest prostranih, širokih i dugih sela bogićevačkih pod različitim vidicima, a ponajviše u crkvenom i vjerskom pogledu. Nanizali su se događaji i opća zbivanja, još prije osnutka župe! pojavili su se pred nama brojni duhovni pastiri župe, vrijedni sinovi i kćeri župe koji su se posvetili svećeničkom ili redovničkom zvanju. Lijep je to pregled prošlosti i slika sadašnjosti, pa nam dopušta nadu da će i dalje živjeti i razvijati se ta župa sa svojom crkvom koja se na povišenom mjestu ravne Slavonije može vidjeti i promatrati i izdaljega.

Oci franjevci iz Provincije Bosne Srebrene, u suradnji s dobrim i marljivim župljanima, uvelike su poljepšali crkvu, a isto tako dobro izvana i iznutra dovršili župni stan kojemu po vanjskom izgledu ima malo premca kad se ide starim, slavonskim putem prema istoku Nadbiskupije.

Ovaj povijesni prikaz valjan je rad koji treba nastaviti, dopuniti i proširiti gdje i kada se za to pruži prilika. Svim domaćim sinovima i kćerima neka bude spomen zavičajnog crkvenog i narodnog zajedništva, kod kuće i vani, poticaj da još više i još bolje živi rodni kraj.

U Zagrebu, 17. travnja 1989. godine.

Dr. Đuro Kokša
pomoćni zagrebački biskup

PISMO VJERNICIMA

Dragi vjernici!

Kao pripremu za dan proslave 200 godina postojanja rkt. župe u Gornjim Bogićevcima, organizira se duhovna obnova svih vjernika ove župe. Obnova će trajati punih šest dana.

Svakoga dana navečer bit će sveta misa i propovijed koju će držati svećenici iz drugih župa. Oni će nam govoriti: o potrebi vjere u našem životu, o potrebi prakticiranja vjerskoga života u našoj svakidašnjici, o potrebi molitve u našim obiteljima, o smislu kršćanskoga života, o Božjoj dobroti i ljubavi prema nama, o potrebi mira i razumijevanja među ljudima i u svijetu, o poštivanju našega bližnjega i o tome kako trebamo pomagati jedni druge posebno one koji su u velikim nevoljama...

Stoga vas sve od srca pozivamo da svaku večer dođete na sv. misu i propovijed i da onda svi zajedno slušamo Riječ Božju, o njoj razmišljamo, zajedno molimo, razgovaramo o svemu što je dobro i lijepo i što nas može obradovati. Tako ćemo jedni drugima dati poticaj za ono što je dobro i snagu koja je potrebna za svladavanje teškoća u kojima se nalazimo.

Mnogi će se od vas vjerojatno ispričavati da ne mogu doći na sv. misu i slušati propovijedi, koje će biti posebno za ovu priliku pripremljene i izgovorene, jer nemaju vremena.

Dragi vjernici, razmislite što kažete i vidjet ćete da imate dovoljno vremena, samo je pitanje vaše dobre volje: da li hoćete uzeti vremena za Boga, za pohađanje svete mise i za molitvu. Mi vas lijepo pozivamo da odvojite vremena za duhovne stvarnosti, za vjeru i molitvu.

Na to vas zapravo Bog poziva. On zavređuje našu pažnju i našu zauzetost. Uvjereni smo da bi naš cjelokupni i ljudski i kršćanski život bio smireniji i pravilnije usmjeren kad bismo više vremena posvećivali Bogu i molitvi. Krajnje je vrijeme da osvježimo svoj kršćanski život i da djelom pokažemo da smo vjernici i pravi odani kršćani. Krist, naš (jedini i pravi) Učitelj poziva nas da ga javno priznajemo kad kaže: »Svatko tko se prizna mojim pred ljudima, priznat ću se i ja njegovim pred svojim Ocem nebeskim. A tko se god mene odrekne pred ljudima, i ja ću se njega odreći pred svojim Ocem nebeskim.«

Stoga, dođite svi, svakoga dana!

Željeli bismo svakako da se ta praksa pohađanja sv. mise nastavi i ustali i poslije proslave 200 godina postojanja župe te da svake nedjelje i blagdana redovito u lijepom broju pohađate službu Božju.

Radosni smo što vidimo i primjećujemo da se u zadnju godinu i pol broj vjernika na misi povećao. Posebno raduje činjenica što je sve više i više muškaraca različitih uzrasta. Vjerujemo da će se broj svih uzrasta vjernika povećavati u obavljanju vjerničkih i kršćanskih dužnosti. Mislim da je to naša zajednička želja.

Naš hrvatski narod bio je kroz svoju dugu povijest uvijek vjeran i odan Bogu i Crkvi. Držao je do svoje vjernosti, a poštivao je i druge narode i njihove svetinje. To trebamo i danas činiti. Živimo u nemirnim vremenima. Svi smo duboko zabrinuti i za sebe i za buduća pokoljenja. Samo mir i život u međusobnom razumijevanju može nas voditi u sigurniju i sretniju budućnost koju svakako svi želimo.

Ovo obilježavanje dvijestotine godina postojanja naše župe »Svetoga Duha« u Gornjim Bogićevcima neka bude svima nama vjernicima povod i prilika da osvježimo svoju vjeru i postanemo svjesni svoje pripadnosti Bogu,

kao i svoje veličine i dostojanstva u Bogu, jer dostojanstvo i veličinu svaki čovjek može imati samo u Bogu.

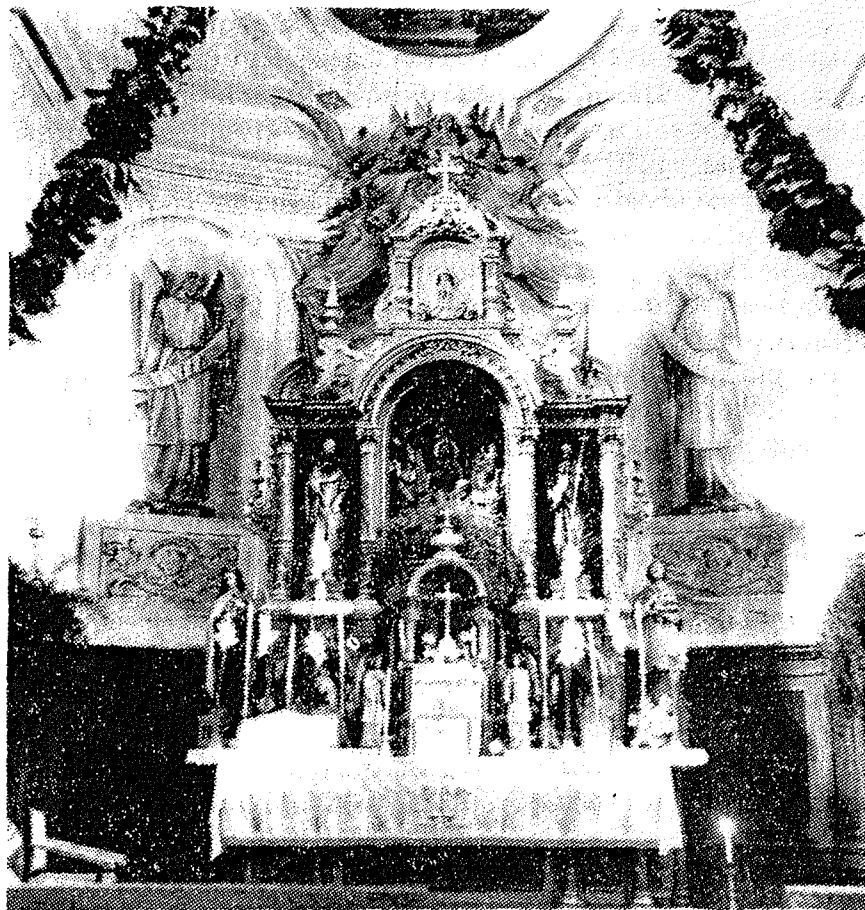
Bilo bi stoga dobro kad bi ovo obilježavanje donijelo željeno osvježenje na duhovnom polju — osobito osvježenje molitvenoga života u našim kućama i obiteljima — zatim sudjelovanje na vjerskim skupovima u crkvi — primanje svetih sakramenata ispovijedi i pričesti češće puta kroz godinu — prisustvovanje pobožnostima na čast Majci Božjoj, osobito u mjesecima svibnju i listopada i u drugim molitvenim zgodama u župi i izvan župe.

Kad o ovome govorimo, onda moramo reći da vrlo mali broj vjernika naše župe dolazi na ispovijed i pričest pred velike svetkovine kao što su to Božić, Uskrs i Duhovi. Sakramenti su ustanovljeni za nas. Krist ih je ustanovio da bismo mi po njima bili povezani s Bogom, izvorom milosti za sve nas.

Većina vas župljana — vjernika sigurno misli da je potrebno takvo osvježenje i da do osvježenja treba doći, da treba sve činiti, i to svaki pojedinac, da do toga vjerskoga osvježenja i dođe.

Što se tiče pohađanja vjeronauka možemo reći da učenici osmogodišnjih škola uglavnom svi redovito dolaze na vjeronauk kako u Gornjim Bogičevcima tako i u Dragaliću. Nerazumljivo je a ujedno i začuđuje činjenica što mali broj učenika — koji dobro dolazi na vjeronauk — slabo i u malom broju nedjeljom prisustvuje sv. misi, a bilo bi sasvim normalno očekivati protivno.

I ovom prilikom ponavljamo i kažemo ono što na vjeronauku iz sata u sat govorimo: dođite i na sv. misu, jer to je lijepo, dobro i korisno, a to je i vaša dužnost. Do sada su naše molbe, pozivanje i trud ostali bez vidljivog rezultata. Učinimo svi zajedno nešto da u tom pogledu stanje u našoj župi bude bolje. Pri tome mislimo na važnu ulogu i dužnost roditelja — očeva i majki — da budu voditelji u crkvu i da svoju djecu predvode i upućuju na molitvu i slavlja u župi i crkvi. Samo zaje-

Glavni oltar crkve u Gornjim Bogičevcima (foto: A. Ivandija)

dničkim naporima možemo rješavati tu veliku, i zastrašujuću ravnodušnost u našoj župi. Učinimo korak naprijed u tome pogledu što bi bilo na opće zadovoljstvo i radost svih nas vjernika ove župe.

Svjesni smo činjenice kako polako ali sigurno izumiremo — kako nas biva sve manje. Naša župa postaje sve više i više »staračka« župa. Više nas umire nego što se

rađa. To je loš znak. Na tu činjenicu ukazuju i upozoravaju i Država i Crkva. To je naša zajednička briga. Iako smo svi svjesni teškoća u kojima se nalazimo, ipak treba reći da i u ovakvim prilikama život teče dalje i da trebamo raditi na tome kako bismo stvorili potrebne uvjete i za život drugih — da se usudite roditi i više djece. Želja za životom treba biti jača od teškoća s kojima se sukobljavamo. Suosjećamo s mladim bračnim parovima i imamo za njih razumijevanja, ali im ipak želimo poručiti da se odluče na rađanje djece i tako ispunje jednu od najvažnijih zapovijedi Božjih, a i uloga zajedničkoga bračnog života. Veliki strah u tom pogledu jest ujedno i veliki neprijatelj ljudskoga napretka.

Već smo spomenuli da u našoj župi živi prilično veliki broj starijih ljudi: muževa i žena iznad sedamdeset godina starosti. Oni trebaju biti i jesu posebna briga nas koji smo zdravi i mlađi od njih. Sa strane Crkve — ove naše župe — mi smo svećenici svjesni naše dužnosti i brige za starije, nemoćne i bolesne u župi. Spremnimo u svako doba na vašu želju ili poziv doći do vas, razgovarati s vama, dati vam duhovnu utjehu i hranu, podijeliti vam svete sakramente ispovijedi i pričesti kao i sakramenat bolesničkog pomazanja u kojemu ćemo zajedno moliti za vaše zdravlje.

Naša je župa među prvima u dekanatu (u ovom kraju) po broju umrlih vjernika koji nisu primili sakramenat bolesnih odnosno sakramenat pomazanja. Svi smo odgovorni za takvo stanje. Stari, nemoćni i bolesni trebaju biti naša zajednička briga, i u tom pogledu trebamo i možemo popraviti stanje. Slobodno nas pozovite još dok se dobro osjećate da zajedno molimo za zdravlje vaše duše i tijela.

Posebno nam je drago što u župi ima izvjestan broj djevojaka koje rado dolaze na probu pjevanja i što svojim skladnim pjevanjem i glasom iz nedjelje u nedjelju uljepšavaju službu Božju u našoj crkvi. One također vo-

de brigu o tome da crkva bude uvijek uredna i čista za slavljenje svete mise. Na tome im od srca zahvaljujemo. Što se tiče pjevanja u crkvi mogli bi se djevojkama pridružiti i mladići iz župe. Ovoga ljeta ćemo svakako nastojati stvoriti grupu ministranata od ovogodišnjih prvopričesnika i iz starijih razreda osmogodišnje škole. Upoznat ćemo ih s lijepom i uzvišenom ministranskom službom u crkvi na slavu Boga. Oni će služiti kod oltara i time biti najbliži suradnici Božji i pomoćnici svećeniku. Djelatnost ministranata treba proširiti i na druga područja kao što su: zajedničke igre, zajedničke odmore, igranje nogometa ili stolnog tenisa i dr.

Što se tiče materijalnoga poslovanja na području župe, uključujući i Dragalić, možemo reći da smo uz zajedničke napore i zalaganja postigli lijepe rezultate u zadnje tri i pol godine. Obnovljen je crkveni toranj (stari je bio dotrajaao), u cijelosti su popravljene crkvene orgulje, napravljeni su novi prozori na tornju i koru kao i velika ulazna vrata u crkvu, a izgrađeno je i novo ulazno stubište pred crkvom. Sada poduzimamo jedan veliki pothvat, želimo načiniti nove crkvene klupe. Velika većina vas se odazvala i svojim prilozima pomažete da taj posao privedemo kraju. Hvala svima vama koji ste za božićni blagoslov kuća dobrovoljno dali svoj doprinos na tu nakanu a i sada dajete. Velika vam hvala!

Sve to činimo zajedno i s tom namjerom da naša crkva bude što ljepše i dostojnije mjesto za slavljenje Boga u sv. misi i drugim pobožnostima u crkvi. U tom plemenitom nastojanju neki se vjernici ove župe posebno ističu i zavrjeđuju posebnu zahvalu.

U proteklom razdoblju uređena je i župna dvorana u kojoj se održava vjeronauk za sve učenike osnovnih škola kao i za srednjoškolce. Ova dvorana služi i za raznodu — za igranje stolnog tenisa. U tu je svrhu koriste mnogi mladići iz župe i ovoga kraja. Uređeno je i dvorište uz župnu kuću i dvoranu s novom ogradom do gla-

vne ceste. Izbetoniran je pristup do garaže za auto. U istom razdoblju je uređena i župna kuća tako da se sada u njoj može pristojno stanovati. Za njezino je uređenje dobivena pomoć izvana za koju smo zahvalni.

Na područnoj crkvi u Dragaliću također je puno radova izvedeno. Crkva je izvana ožbukana, iznutra okrečena, postavljena je nova lamperija, urađena nova električna instalacija i elektrificirana su crkvena zvona. Sada se pripremamo da načinimo nove crkvene klupe. Svi ovi poslovi urađeni su iz oduševljenja vjernika u Dragaliću. I ovom prilikom zahvaljujemo na dobroj suradnji.

Važan podatak i događaj u našoj župi jest i činjenica da je osnovana nova župa u Okučanima. Bilo je to 18. 07. 1987. godine. Njome upravlja fra Vlado Ljevar, župnik.

U kratkim je crtama izrečeno sve ono što se radilo i što se radi u župi Gornji Bogičevci na duhovnom kao i na materijalnom polju. Kao što vidite prilično je toga urađeno, a još mnogo toga treba uraditi.

Zahvalni smo Bogu za sve što smo dobroga učinili. Molit ćemo ga da nas njegova milost i dobrotu prate i u budućnosti da možemo činiti ono što je dobro i plemenito za nas i za druge.

Čestitajući vam slavlje obljetnice 200 godina postojanja naše župe, želimo da vas ova proslava najprije duhovno osvježi i osvijesti i da unatoč svim teškoćama radošno živite ovaj život odani Bogu i Crkvi, da Bog bude naš temelj i naša sigurnost na kojima ćemo graditi naš sadašnji i budući život. Uvjereni smo da će nas ovo slavlje zbližiti da jedni o drugima dobro mislimo, dobro govorimo i jedni drugima dobro činimo.

Gornji Bogičevci, 15. travnja 1989.

Vaši svećenici

Andrija Lukinović

POVIJEST ŽUPE GORNJI BOGIČEVCI

Uvod

Kad me sadašnji župnik župe Gornji Bogičevci fra Ivica Alilović zamolio da povodom 200. obljetnice postojanja župe napišem njezinu povijest, to mi je bilo drago, a ujedno sam se i bojao. Strah me je naime bilo da to neće biti dovoljno dobro kako zbog mojih ograničenih mogućnosti, tako i zbog kratkoga vremena da se posao dobro napravi. Drago mi je bilo već i stoga što sam dio ove župe.

Moji su mi crkveni poglavari povjerali rad na povijesnim dokumentima, te sam imao prilike — možda više nego drugi bogičevački župljani — upoznati događaje iz proteklih godina i vjekova. Prilika je to da se i sadašnje mlade generacije upoznaju s prošlošću župe u kojoj su se rodili. Naši predšasnici zaslužuju da ih se spomenemo, da ih izvučemo iz zaborava, jer su u našu župu i u naš život ugradili svoj znoj i suze, zapravo cijeli svoj život. Naslijedili smo od njih štošta, a ovdje posebno ističemo svoju katoličku vjeru. Svijeta je bilo i prije nas, bit će i poslije. Trenutno smo mi ovdje, i od nas zavisi što će o nama misliti naši nasljednici i kakvi ćemo izići pred lice Svevišnjega.

Pišući ove retke, imao sam pred očima isključivo katoličku župu Gornji Bogičevci. Posvetio sam tih nekoliko redaka vjernicima bogičevačke župe, u prvom redu vama koji ste ostali na starom ognjištu, a onda i onima koji su na bilo koji način još sa župom povezani. Ne krijem da sam želio ovim potaknuti na još veću pove-

zanost i ljubav prema svojoj vjeri, Crkvi i župi općenito. Držim da će vas zanimati prošlost župe, župne crkve i kapelica. Posebno sam poglavlje posvetio bogičevačkim župnicima. Na njihovim je leđima bio najveći teret. Tu su utrošili mnogo umnih i tjelesnih sila, a njih trojica nađoše među nama i vječno počivalište. U župnoj su spomenici bilježili što se sve dogodilo tijekom godine. Na kraju ove brošurice donosim najzanimljivije njihove zapise.

Budući da je tekst pisan na brzinu a i namijenjen je običnim vjernicima, nisam donosio bilješke i citate. Podatke sam crpio uglavnom iz župnoga i nadbiskupskog arhiva u Zagrebu te iz objavljenih knjiga. Ako koga bude zanimalo da provjeri točnost pojedine tvrdnje, to može lako učiniti u izvornim dokumentima.

Šteta što nije bilo više vremena da se detaljnije opišu pojedina zbivanja, narodni običaji, nošnja i drugo. Nadam se da ćete ovu brošuricu uzeti u ruke s dobrom namjerom kao što je i pisana. Možda je trebalo nešto više reći i o crkvenom pjevanju, hodočašćima, kirvajima, ali kratkoća vremena i ograničena sredstva za ovo izdanje to nisu dopuštali. Buduće generacije će ipak imati neki pregled dosadašnjih zbivanja, a eventualne će nedostatke lako moći popraviti i potrebnim nadopuniti.

POVIJEST ŽUPE

Za područje župe Gornji Bogičevci, uključujući i novoformiranu župu u Okučanima, ima vrlo malo sačuvanih srednjovjekovnih isprava. Zapravo ima samo jedna isprava za koju se sa sigurnošću može ustvrditi da se odnosi na ovo područje. To je povelja kralja Andrije II. kojom je 1210. godine darovao viteškome Redu templara posjed Ljesnicu. Posjed se protezao istočno od potoka Ljesnice — današnje Slobostine — do Save. Granica je zatim išla Savom nizvodno do Trnave, rijekom Trnavom prema izvoru do sljemena Psunja i nazad do Ljesnice. Posjed darovnice kralja Andrije gotovo se potpuno poklapa s područjem bogičevačke župe izuzev onoga dijela koji uz Savu pripada Staroj Gradiški. Unutar tih međa Andrija II. spominje crkvu Majke Božje za koju više historičara tvrdi da je treba tražiti negdje oko Gornjih Bogičevaca. Vjerojatno je to bila župna crkva. U ispravi je spomenuta i Starča kao i Trnava pod iskrivljenim imenom Tortiva. Kad su templari ukinuti 1312. godine, njihovi su posjedi prešli u ruke ivanovaca, također viteškoga Reda. Kralj Karlo I. spominje u ispravi od 15. veljače 1328. godine da su mu ivanovci predali svoj turopoljski posjed, a on njima posjede Trnavu i Starču.

Drugih dokumenata iz srednjega vijeka nema. Zna se da je to područje upravno pripadalo požeškoj županiji, a crkveno biskupiji u Pečuhu.

Dolaskom Turaka mnogošta se dakako i promijenilo, ali opet nema o tome dokumenata. Turci su organizirali upravu sličnu prijašnjoj. Sjedište sandžaka kojemu je ovaj kraj pripadao bilo je u Pakracu i Cerniku. Turci su načinili i tri porezna popisa stanovništva ovoga kraja 1545, 1566. i 1579. godine. Međutim, ovi su popisi pisani

dakako turskim jezikom i pismom, a još nisu prevedeni ni objavljeni, pa se njima nisam mogao poslužiti. Zato nisam mogao navesti nikakvih izričitih vijesti iz vremena turske vlasti od 1540. do izгона Turaka 1687. godine ili do Karlovačkoga mira 1699. godine.

Kao i u drugim krajevima kamo su doprli Turci tako i ovdje: pred njima se povukao veliki broj stanovnika, a s njima i svećenici. Brigu o preostalim vjernicima vodili su franjevci iz nekoliko preostalih samostana. Ta je pastera bila dragocjena iako nedovoljna i neredovita zbog udaljenosti samostana, zbog maloga broja franjevaca i svakako zbog prepreka koje su dolazile od strane turske vlasti. Veliki se broj katoličkog življa tijekom turske vlasti islamizirao, ali zahvaljujući franjevcima vjera se ipak održala do oslobođenja od Turaka.

Prilikom povlačenja s Turcima se u Bosnu povuklo i islamizirano stanovništvo, a na njihovo su se mjesto doselili katolici iz zapadnih krajeva. U prvom popisu stanovništva poslije turskoga izгона 1698. godine Gornji Bogićevci i Dragalić naseljeni su katoličkim življem, u Poljanama su živjeli katolici i pravoslavci, dok su ostala sela nastavali pravoslavci.

Gornji su Bogićevci prema tom popisu imali dvadeset drvenih kuća pokrivenih slamom. Četiri godine prije toga — 1694. — selo su naselili krajišnici iz Karlovačkoga generalata, ali se поблиže ne naznačuje iz kojega mjesta, njih ukupno dvadesetosam obitelji. Od prezimena zabilježenih u tom popisu do danas su se očuvala samo dva: Jurović (Gyurovich) i Smjerog (Szmero). Selo je tada imalo 38 mladića i 15 djevojaka. Bogićevljani su posjedovali ukupno 10 konja, 40 volova, 34 krave, 60 teladi i junadi, 2 ovce, 42 svinja i 18 košnica pčela. Bogićevački je atar imao oko 100 jutara oranica, 40 jutara livada i oko 150 jutara šume. Sa stanovnicima Dijanovca, danas Okučana, imali su još neraščišćen spor oko oranica »koje su oni uredili, a Dijanovčani im hoće uze-

ti«. Selo je bilo dužno dati dnevno tri radnika za izgradnju tvrđave u Staroj Gradiški sve dok ona ne bude dovršena. Popisivači nisu zabilježili da na području Bogićevaca postoje kakve ruševine crkve, dvorca ili neke druge građevine iz prijašnjih vremena.

Dragalić je popisivan zajedno s Medarima. Ne navodi se broj kuća, koje su također bile drvene i slamom pokrivena, već samo broj obitelji — njih petnaest. Od tadašnjih prezimena danas postoje još Derežanin (Dereza), Glavašević, Krajačić i Ivanović (Ivanić). U selu je bilo osam mladića i devet djevojaka. Seljaci su imali 5 konja, 14 volova, 15 krava, 15 teladi i junadi, 22 ovce, 26 svinja, dvije košnice pčela. Zajedno s Medarima posjedovali su oko 300 jutara plodne i 200 jutara neplodne zemlje, 100 jutara šume i oko 40 jutara livada. Starogra-

*Nekadašnji župni stan u Gornjim Bogićevcima
(foto: A. Ivandija)*

diškom paši davali su od jednog selišta 120 dinara, radnika za žetvu i kosidbu livada. Te su im obveze ostale i poslije izгона Turaka. Na području sela postojale su ruševine kapele Svetoga Ivana Krstitelja. Kapela je stajala uz Trnavu.

U Poljanama je zabilježeno osamnaest obitelji. Njihov je atar proširen krčevinama, a posjedovali su ukupno oko 150 jutara oranica, oko 16 jutara livada i 50 jutara šume. U selu je bilo sedamnaest mladića i jedanaest djevojaka. Poljančani su imali 11 konja, 4 vola, 18 krava, 23 ovce, 25 koza, 63 svinje i 8 košnica pčela.

Bogićevljani su imali svoj mlin na Soboštini kod Caga, a Dragalićani dva na Trnavi i Poljančani jedan.

Nova je vlast na području prema granici s Turskom organizirala u svrhu obrane Vojnu krajinu. Stanovnici Vojne krajine bili su oslobođeni feudalnih tlaka i uživali stanovite privilegije, ali su bili podvrgnuti vojnoj upravi. Ne samo da su morali braniti zemlju od Turaka, održavati vojne objekte i putove, davati određena podavanja za uzdržavanje vojske, već su i sami bili dužni odlaziti u rat i izvan granica Monarhije u Italiju, Njemačku pa čak za napoleonskih ratova i u Francusku. Civilna je uprava uvedena tek 1881. godine.

U crkvenom pogledu ovaj dio Slavonije, koji je prije Turaka pripadao Pečuškoj biskupiji, pripojen je Zagrebačkoj biskupiji. Bogićevci su tada bili u sastavu župe u Staroj Gradiški, a Dragalić i Poljane u sastavu župe u Cerniku. Već 1746. godine oba su ova sela pripojena, zbog siromaštva starogradiškog samostana, toj župi. Već početkom XVIII. stoljeća izgrađene su u selima kapele, a u Bogićevcima je stalno boravio jedan franjevac kojega su nazivali kapelanom.

Kad je 1763. godine osnovana župa u Novoj Gradiški, cjelokupno je područje pripojeno toj novoj župi. U

međuvremenu se broj stanovnika povećao. Iz okolice Ivanića doselilo je novo stanovništvo katoličke vjere, tako da su u popisu 1760. godine Bogićevci već imali 55 kuća i 284 duše, Dragalić 35 kuća i 306 duša, Poljane 12 katoličkih kuća i 74 duše. Gorice, koje su pripojene bogićevačkoj župi tek 1940. godine zajedno s Donjim Bogićevcima, imale su prema tom popisu 4 katoličke kuće i 18 duša. Po jedna katolička kuća bila je tada u Gređanima i u Kosovcu. Usporedbe radi recimo da je Nova Gradiška tada imala 62 kuće, a Stara Gradiška 153. U ogromnoj novogradiškoj župi, koja se protezala na starom drumu od Okučana do Petrova sela, a obuhvaćala je i sadašnje župe Vrbje i Mačkovac, uz župnika su bila i četiri kapelana. Jedan je od njih bio zadužen za vjerske potrebe njemačkih oficira, a ostali su vodili brigu o selima.

Dakako da ovako ogromna župa nije mogla dugo opstati. Već je 1766. godine osnovana župa u Starom Petrovom selu, a 1789. godine župe Gornji Bogićevci i Vrbje, te lokalna kapelanija u Mačkovcu koja je poslije postala župom. Bila je to tzv. regulacija župa u kojoj je tada u Zagrebačkoj biskupiji osnovano oko 140 novih župa. Svim je novoosnovanim župama, pa tako i našoj, patron bio car, a on je svoju ulogu patrona vršio preko vojnih vlasti. One su naime imale po toj ulozi pravo biskupu dostaviti tko će biti imenovan župnikom, kontrolirati župnikov rad, posjedovali su i ključeve crkvenih blagajni i određivali sva gospodarska pitanja župa. Župnicima je bila određena plaća od 300 forinti godišnje. Nju su ubirali u naravi od župljana, a što je nedostajalo, župnicima se namirivalo iz tzv. vjerozakonske zaklade.

Prilikom osnutka župe u Gornjim Bogićevcima bilo je ukupno 774 duše; Bogićevci 337, Dragalić 284, Poljane 78, Kosovac 16 i Okučani 19 katolika. Trošna drvena kapela u groblju postala je župnom crkvom, a za župni stan je poslužila zidana kuća državnog erara. Novogra-

diški kapelan Mijo Pukanić imenovan je prvim župnikom u Gornjim Bogičevcima, a doselio se početkom prosinca u svoju novu župu. U matici krštenih prvi je zapisan Ivan Malović sin Mije Malovića i Jage rođene Orešić iz Bogičevaca. Dijete je krstio župnik Pukanić 28. prosinca 1789. godine, a kum je djetetu bio Antun Lukinović. U matici vjenčanih prvi su upisani mladenci Juraj Turković iz Subocke i Ana Čaušević iz Bogičevaca. Vjenčani su 17. siječnja 1790. godine. U župi je prvi umro gostioničar iz Okučana Matija Pull, a od domaćih Petar Sudarević star 95 godina. Tako je krajem 1789. godine zaživjela katolička župa u Gornjim Bogičevcima.

Međutim, s osnutkom župe nije išlo glatko. Postojala je naime dvojba da li župu osnovati u Bogičevcima ili u Dragaliću. Crkvene vlasti, broj žitelja, shema prema kojoj se na starom drumu osnivalo župa na svakih 12 kilometara i prva tri župnika bili su za to da se župa osnuje u Bogičevcima, dok su oficiri našičke i okučke kapetanije zajedno s Dragalićanima navijali za Dragalić. Spor se vukao dosta dugo. U nekim spisima u nadbiskupskom arhivu župa se i naziva po Dragaliću. Gradnja župne crkve se otezala, a međusobno rivalstvo Bogičevljana i Dragalićana je raslo. Spor je razriješen 1821. godine. Prilikom dijeljenja krizme sastala se u Bogičevcima mješovita komisija, kojoj je predsjedao pomoćni zagrebački biskup Josip Žalac, i zaključila da se crkva i središte župe ima nalaziti u Bogičevcima. Kao dijete, sjećam se priča svoga djeda kako je jedan oficir radio na tome da župa bude u Dragaliću, a kad je donesena odluka, on se ubio jer je morao ići na vojni sud. U arhivskim se dokumentima doista spominje pukovnik Gvozdenović koji je zajedno s Dragalićanima radio na tome. Kapetan Ostojić je prisvojio građevni materijal priređen za župnu crkvu u Bogičevcima. Da li je netko od njih završio samoubojstvom prema toj staroj predaji, iz dokumenata nisam mogao razabrati.

Broj se župljana tijekom vremena povećavao što prirodni priraštajem, što doseljavanjem. U drugoj polovici prošloga stoljeća zabilježen je popriličan val Ličana doseljenih u Bogičevce i Dragalić. U isto se vrijeme doselilo i nekoliko talijanskih obitelji iz okolice Udina, zatim Čeha i Slovaka te nekoliko mađarskih obitelji. U Donje Bogičevce naselili su se Gorani, pa otud taj dio sela narod zove »Mala Slovenija«. Poslije drugoga svjetskog rata počeli su se doseljavati u Bogičevce Bosanci iz okolice Jajca, a u Dragalić Hercegovci.

Domaće se stanovništvo iz župe iseljavalo krajem prošloga stoljeća u Ameriku, a poslije drugoga svjetskog rata popriličan ih se broj iselio u Australiju. Najveća je međutim poratna emigracija u Novu Gradišku, u Sisak i naročito u Zagreb. Posebno su mlađi odlazili na školovanje i rad u tvornicama jer su uvjeti za život na selu postajali sve teži u odnosu na onaj u gradu. Zato se smanjio i natalitet i broj đaka, a nekadašnju bučnu pjesmu mladića i djevojaka zamijenila je neukusna buka s radija i televizije.

Prilikom osnutka župe broj župljana je iznosio 774, 1830. godine — 917, 1860. godine — 870, 1880. godine — 875, 1890. godine — 1088, 1900. godine — 1596, 1914. godine — 2520, 1939. godine — 3157, 1966. godine — 2150, 1974. godine — 2420.

Budući da je župa prostorno vrlo velika, župnici su morali nedjeljom imati mise na više mjesta, a vjeronauk se održavao u seoskim školama, poslije u kapelicama. Sve do najnovijih vremena bio je običaj da se na drugu nedjelju u mjesecu služi poldanja misa u Dragaliću, a jedamput mjesečno bila je misa u Okučanima. Sjećam se još kako su nedjeljama Dragalićani u velikom broju preko Starče dolazili na misu i zauzimali mjesto ispred oltara svete Katarine. To se zvala dragalićka strana. Kad su uvedene večernje mise i svećenici nabavili automo-

bile, mise se redovito služe svake nedjelje u Dragaliću, a u Okučanima sada već postoji župa.

Sve do 1985. godine župom su upravljali dijecezanski svećenici, a otada župničku službu vrše bosanski franjevci.

ŽUPNA CRKVA

Stara drvena crkva u groblju, vjerojatno uslijed brze gradnje, nije solidno načinjena i brzo je dotrajala. Podignuta je oko 1700. godine. Već ju je 1730. godine vizitator zatekao u dosta lošem stanju. Takva je međutim dočekala 1789. godinu kad je postala župnom crkvom novoosnovane župe. Već je prvi bogičevački župnik Mijo Pukanić nabavio 1805. godine kamen, vapno i drvo za gradnju nove crkve, ali zbog spominjanog spora o sjeđištu župe do gradnje nije nikako dolazilo. Pukanićev je nasljednik Sigismund Crnić umro 1817. godine bez oporuke te je trećina njegove ostavštine pripala župnoj crkvi. Novi župnik Mirko Radanović upeo je sve snage da se gradi nova crkva. On je kod vojnih vlasti ishodio isplatu Crnićeve ostavštine, a kod crkvenih dobio pristanak da se crkva gradi u Bogičevcima. Ponovno je pribavio drveni materijal, a građevna je dozvola napokon dobivena 17. siječnja 1828. godine. Dvorsko ratno vijeće u Beču dodijelilo je za gradnju crkve i župnog stana 4963 forinte, a 4. svibnja 1829. godine župnik i dekan iz Lipovljana blagoslovio je temeljni kamen za novu župnu crkvu. U kamen je uzidao i ovaj natpis: »Godine Gospodnje 1829. dana 4. svibnja blagoslovljen je i postavljen prvi kamen ove župne crkve Duha Svetoga u Bogičevcima koja je ustanovljena 1789. godine. Austrijski car i apostolski kralj bio je Franjo I. sveti otac papa Pio VIII.

zagrebačka biskupska stolica bila je ispražnjena, generalni i kapitularni vikar bio je prečasn i preuzvišeni gospodin Josip Žalac, posvećeni biskup medenski, kamen je blagoslovio prečasn gospodin Stjepan Ilijašević, dekan i župnik lipovljanski, a bogičevački župnik bio je Mirko Radanović.«

Stara župna crkva već je 1826. godine bila zatvorena, jer je prijetila opasnost od njezina urušavanja, te je u njoj bilo zabranjeno služiti misu. Župnik je dao načiniti neku šupu od dasaka u kojoj se uz opasnosti prehlade služila misa sve do blagoslova nove crkve.

Kad je gradnja započela, tekla je relativno brzo. Poslovi započeti 4. svibnja 1829. godine bili su dogotovljeni 18. rujna 1830. godine. Već 27. kolovoza, dakle prije završetka radova, župnik je zamolio zagrebačkoga biskupa Aleksandra Alagovića da blagoslovi novu crkvu. Njegovoj je molbi udovoljeno, i sam je Radanović blagoslovio novosagrađenu crkvu na »Šezdeseticu« tj. 6. veljače 1831. godine. Gradnju crkve pomagali su daka sami vjernici. Radanović je zabilježio u spomenici da su sami župljani ispekli čak 150.000 cigala.

Od posebnih dobrotvora župnik je zabilježio da je Ivan Vajkony, trgovac iz Okučana, darovao crkvi 200 forinti. Nikola Tominić, kovač iz Bogičevaca, 40 forinti, Marija Orešić rođ. Franjić iz Bogičevaca, 58 forinti i Ivan Kozić, trgovac iz Okučana, 200 forinti. Župniku Radanoviću uspjelo je 1831. godine utjerati od kapetana Ostojića kamen koji je ovaj odvezao za gradnju svoje kuće u Novoj Gradiški. Njime je ograđen crkveni cintor.

Graditelj župne crkve Mirko Radanović umro je 7. studenoga 1837. godine. Sahranjen je u groblju u Bogičevcima. Na njegovu se grobu nalazi kameni križ bez natpisa, a najveći mu je spomenik zapravo sadašnja župna crkva. Njoj je oporučno ostavio 1000 forinti za služenje misa za pokoj svoje duše i duša svojih roditelja, a 347 forinti za dovršenje crkvenoga zvonika.

Radanovićevim je nasljednicima preostalo da crkvu iznutra namjeste i uredi. Već je Ivan Starešinić, župnik poslije Radanovićeve smrti, nabavio 1839. godine Božji grob, propovjedaonicu i krstionicu. S propovjedaonice je prvi održao propovijed p. Teodor Fulier iz Cernika na treći dan Duhova kad se inače slavio godišnji titular župne crkve.

Iste je godine župnik dobio dozvolu i novac za popravak staroga župnog stana »koji je ličio na ruševnu tvrđavu«.

Oltare u župnoj crkvi nabavili su župnici vrlo brzo poslije izgradnje. U spomenici se spominju: oltar Duha Svetoga kao glavni te pobočni oltari — Majke Božje, sv. Katarine Aleksandrijske i sv. Donata, biskupa. Kad je nestao oltar sv. Donata, ne zna se, a oltarne slike od ostala tri oltara čuvaju se i danas u Dijecezanskom muzeju u Zagrebu. Sve tri slike slikao je Ignaz Berger iz Neutischeina.

Slika silaska Duha Svetoga visoka je 2,52 m, a široka 1,74. Danas se nalazi na zidu u sakristiji zagrebačke katedrale.

Slike Majke Božje i sv. Katarine jednakih su dimenzija: 1,59 m visoke i 0,94 m široke. Obadvije vise na stubištu nadbiskupskog dvora. U crkvi su bili ti oltari sve do 1916. godine kad su postavljeni sadašnji, a u dijecezanski su muzej predane 1939. godine i ostale su vlasništvo župe.

Za župnika Stjepana Đuriševića, Luka i Mara Krstanc kupili su oltar Majke Božje, a Nikola Pereković oltar sv. Katarine koji su postavljeni 1909. godine. Oltari su nabavljeni iz S. Grödena u Tirolu, a svaki je stajao 1400 forinti.

Franjo Matica, preuzevši župu 1914. godine, odmah je odlučio nabaviti novi glavni oltar. Počeo je skupljati novac, ali uslijed početka I. svjetskog rata, skupljanje je

Oltarna slika sv. Katarine — danas u Dijecezanskom muzeju u Zagrebu

potrajalo, a i majstor Petar Rutar, također Tirolac, oklijevao je. Ipak je oltar stigao 1916. godine, a stajao je 3100 kruna.

Crkva je zapravo u toj akciji župnika Matice dobila sadašnji izgled i namještaj. Sadašnji glavni oltar, propovjedaonica, krstionica, Božji grob, oltar Srca Isusova — iskazao se ponovno Stjepan Pereković — kip »Alleluja«, sve je to nabavljeno u istom dahu. Na oltare Majke Božje i sv. Katarine dodani su naknadno kipovi sv. Josipa, sv. Alojzija, sv. Roka, Florijana i Antuna te četrnaest postaja križnoga puta.

Treći red, osnovan u župi 1922. godine, kupio je kip sv. Franje, te je kip sv. Antuna premješten na oltar Srca Isusova kao pandan kipu sv. Franje. Na glavni su oltar naknadno dodani i kipovi sv. Male Terezije i blaženoga Marka Križevčanina.

Slikar Muravić iz Broda već je prije oslikao crkvu iznutra. Na stropu i zidovima u svetištu prikazao je pet otajstava radosne krunice, a u crkvenoj lađi sedam tjelesnih djela milosrđa. Osma slika u crkvenoj lađi iznad krstionice prikazuje čistilište i potiče na molitvu za duše u čistilištu. Grupu anđela iznad novoga glavnog oltara naslikao je graditelj oltara Petar Rutar da bi se popunila praznina na zidu između slike Isusova rođenja na stropu i novoga glavnog oltara.

1922. godine svetište crkve je obučeno u drvenu lamperiju. Nacrte za lamperiju izradio je cernički gvardijan fra Eugen Kukina, a okučanska je pilana darovala drvo. Pilana je darovala također drvo za sakristijske ormare.

Oslíkani crkveni prozori nabavljeni su 1942. godine. Prozore s likovima sv. Nikole Tavelića u svetištu, Krista Kralja iznad oltara sv. Katarine i sv. Mihaela iznad krstionice nabavili su župljani, a prozor iznad oltara Majke Božje darovao je tadašnji župnik Stjepan Bucković. Bivši bogičevački, a tada novogradiški župnik i

dekan, Franjo Matica darovao je župnoj crkvi prozor iznad ispovjedaonice s likom sv. Petra.

Na zvonik župne crkve podignuto je 1830. godine maleno zvono iz stare crkve. Kad su nabavljena ostala zvona, nije poznato. Ali je sigurno da su ona pukla, a nova je izlio zagrebački zvonoljevač Blazina 1909. godine. Tadašnje veliko zvono »Svetoga Duha« bilo je teško 397 kg, srednje »Bezgrešnog začeca« 212 kg te malo »Svete Katarine« 98 kg. Zvona je blagoslovio u Zagrebu biskup Krapac, a dopremljena su u Bogičevce 31. ožujka i podignuta na toranj. Župljani nisu bili baš najzadovoljniji njihovim zvukom »jer su dosta mukla i nisu dobro postavljena«. Bogičevljani ih nisu morali dugo trpjeti. Već 1916. godine rekvirirana su dva manja zvona u ratne svrhe, a iduće je godine i veliko zvono odvezeno da se izlije u topove Austrougarske monarhije. Za župnu crkvu nabavljeno je malo zvono iz kapelice u Janja Lipi, da se može dati kakav takav znak zvonom.

Župnik Matica je po završetku rata nastojao što prije nabaviti nova zvona. Milodari su međutim teško pristajali, jer je narod bio siromašan. Ipak je župnik uspio nagovoriti župljane da daju svoj doprinos u pšenici. Narod se doista odazvao. Svaka je kuća dala po dvije mjere pšenice. To se prodalo i dodalo postojećoj svoti. Tako je župnik uplatio tvrtki Metallum 204.265 kruna za nova zvona. U Zagrebu ih je blagoslovio biskup Lang, a dopremljena su 31. listopada 1922. godine. Na Dušni Dan su podignuta na toranj. Novo, sadašnje, veliko zvono teško je 315,50 kg, srednje 204, a malo 139 kg. Velikom je patron Srce Isusovo, srednjem Majka Božja, a malome sv. Josip.

Već je župnik Matica zabilježio da se crkveni toranj njiše kad zvone sva tri zvona. Za župnika Stjepana Ilijaša napravljeni su novi metalni stalci za zvona koji nisu vezani uz zidove tornja, a postavljen je i električni pogon.

Orgulje je također nabavio župnik Matica. On je najprije nasjeo nekom nazovimajstoru Ervinu Aigneru koji je trebao graditi orgulje u Novskoj. On je uzeo čak 10.000 dinara kapare za bogičevačke orgulje, ali mu je nakon silnih natezanja župnik Matica jednostavno pokupio građevni materijal za orgulje i iz Novske dopremio u Bogičevce. Zatim se obratio požeškom orguljaru Venceslavu Holubu. On je postavio sadašnje orgulje sa šest registara za 23.000 dinara. Orgulje su prvi puta zasvirale u crkvi 14. kolovoza 1927. godine.

U crkvu je 1959. godine uvedena električna rasvjeta. Te je godine napokon dovedena električna struja i u selo, pa je i crkva elektrificirana.

1966. godine crkva je izvana potpuno obnovljena. Stara žbuka je obijena s cijele crkve i postavljena nova.

U svetištu crkve postavljen je 1972. godine oltar prema narodu, po liturgijskoj reformi II. vatikanskog sabora.

Smještena u središtu sela — od nje polaze ili kod nje završavaju svih pet bogičevačkih sokaka — crkva je središte cijele bogičevačke župe. Tu, na tom prostoru 22,5 m dugom 11,5 m širokom odvijaju se krštenja, vjenčanja, nedjeljene mise i ostale pobožnosti bogičevačkih katolika. Zvonik je visok oko 25 m. Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture registrirao je crkvu kao spomenik kulture, ali bogičevačkom župljaninu ona je mnogo više od toga. Njezin je izgled vjerno zrcalo njezinih župljana.

KAPELICE NA PODRUČJU ŽUPE

Kapelica u Dragaliću

Kapelica sv. Ivana Krstitelja, spomenuta prilikom prvoga popisa poslije izгона Turaka 1698. godine, nikada nije popravljena. Očito je bila vrlo ruševna. Dragalićani su međutim već prije 1730. godine podigli drvenu kapelicu sv. Ane. Selo je tada potpadalo pod cerničku župu, ali je već 1746. godine i ono pripojeno Staroj Gradiški. Ova kapelica nije dugo izdržala. Već 1799. godine Dragalićani su podigli drugu drvenu kapelicu opet u čast sv. Ane. Sadašnja kapelica podignuta je 1875—1878. godine. Duga je 16, a široka 8 m. Oltarne slike Glavosijek Ivana Krstitelja i sv. Ane izradio je slikar Ignaz Berger iz Moravske koji je slikao i stare oltarne slike u župnoj crkvi.

Kapelicu je blagoslovio župnik Marin Hemen na blagdan titulara kapelice 1878. godine. Kapelicu je iznutra oslikao 1891. godine slikar Antonini. 1880. godine Dragalićani su nabavili za kapelicu tri zvona. Zvona su lijevana u Ljubljani a dobavljena su i podignuta na toranj na sam Badnjak. Veliko zvono na čast sv. Ivanu Evanđelisti bilo je teško 187 kg, srednje, na čast Majci Božjoj, 87,5 kg, a malo, na čast sv. Josipu, težilo je 44 kg. Sva su ova zvona rekvirirana u I. svjetskom ratu. Sadašnja su zvona nabavljena poslije toga rata. Za župnika Matice pokraj kapele podignut je i Katolički dom koji je poslije II. svjetskog rata oduzet kapelici.

Dragalićka kapelica posjedovala je šumu koja je 1966. godine potpala pod novoformirani PIK Nova Gradiška. Za odštetu te šume u cintoru kapelice podignuta je kuća katnica s garažom i vjeronaučnom dvoranom. Spomenu-